

PaedDr. Lenka Hříbová
M.E.D.věd

M.E.D.věd

Materství Ekologie Dětství věříme dřevěnkám. Vítejte v Jílovecké ulici v Semilech! Najdete tu malé středisko ekologické výchovy v prostorách památkově chráněné dřevěnky a zahrádky, zaměřené především na rodiny s malými dětmi.

Environmentální výchovu chápeme mnohem širěji než je běžné - vzdýf kvalita prožití těhotenství a raného dětství jsou kořeny, ze kterých vyrůstá nejenom vztah k přírodě, ale i zakotvení nebo naopak vykořenění člověka se všemi důsledky, jako je například falešné hledání a uspokojování potřeb, sklon k hromadění a neudržitelnému způsobu života.

Dětem nechceme upřít možnost pravidelného pobytu v přírodním prostředí (zahrádka), manuální práci s přírodními materiály (dřevo, hlína, vlna, rostliny...) v důvěrné atmosféře s jejich nejbližšími.

Naši snahou je umožnit rodinám a žákům mateřských a základních škol z bytovek a panelových domů zažít romantický prostor památkově chráněné dřevěnky a zahrádky při aktivních rukodělných činnostech a zahrádkářských pracích, kompostování, řezání dříví. Sálavé teplo živého ohně, pečení, vaření, sušení na kamnech, seznámení se starými plodinami a jejich ochutnání (špaldá, proso, dumlík-tuřín), kontakt s drobnými zvířaty (králík, jezeň) a péče o ně, to jsou zážitky, o které je nechceme ochudít.

Jak to všechno začalo?

Před téměř čtyřmi lety jsme se s kamarádkami vyhecovaly k tomu, že si vezmeme do péče zpusťlou zahrádku u památkově chráněné dřevěnky. Všechny tři jsme měly osobní zkušenost s životem na chalupě, ale shodou okolností jsme všechny tou dobou bydlely s malými dětmi v bytě. Čistě pragmaticky jsme chtěly nějaký „rozumný výběr“ pro naši drobotinu, a tak jsme se daly do práce.

Dřevěnka je v majetku města, ale po sepsání krátkého projektu (A4) naše nezísková organizace (Centrum pro rodinu M.E.D.) dostala objekt do užívání. První rok na naši žádost odstředili bortící se kůlu (bezpečnost dětí) a další jaro přibyl plot (taky kvůli bezpečnosti). Tedy na začátku jsme to dělaly opravdu pro své ratolety a sprátené rodiny, občas se konala nějaká veřejná slavnost či rukodělná dílnička.

Tento komunitní rozměr projektu velmi obohatilo spojení a spolupráce s neziskovou organizací, se kterou jsme se v Jílovecké ulici „potkali“: ZRNKO NADĚJE je společenství rodin, kterým osud zasáhl do života nějakým handicapem. Motorem a hlavním iniciátorem je Lenka Vanclová, v jejímž domě naproti organizace sídlí a provozuje činnost. Její dcera Lucie je na vozíku a schází se tu pravidelně několik rodin, které mají členy s různým typem handicapu. Lenka je díky svému neutuchajícímu elánu a bláznivě tvořivosti (pochod s křídly na Kozákov - vozíky, kočárky...) i po všech fackách osudu (od narození dítě s postižením s neradostnou prognózou, přes krach sklářského podnikání v důsledku globalizace,

až po to, že její dům je určen územním plánem k demolici) schopna organizovat, vymýšlet, psát noviny, točit videa a rozdávat kolem sebe radost.

Permakultura je pro mě sociální a lidská záležitost

Možná nastal teď vhodný čas zeptat se, co má tento projekt společného s permakulturou. Příklad znám se, že rozhodně nebylo mým cílem udělat permakulturní design pozemku a chalupy; být mám kurz ze Zájezové ještě v roce 1995, takže mi něco málo snad pod kůži zůstalo.

ALE: osobně mi záleží hlavně na otázkách sociální a lidské. Isem nesmírně vděčná osudu, že jsem na vlastní kůži mohla poznat, jak tvořivé a obohacující mohou být OKRAJE (i společenosti - matky na mateřské, postižení). Isem ráda, že jsem vystoupila z monokultury „alternativců“. Paradoxně jsem se do Semil stěhovala kvůli waldorfské škole, nakonec jsme nějak nenašli společnou řeč a já žiji ze společenství lidí, kteří se setkali právě zde v Jílovecké.

Běh času mne tak trochu donutil zkusit oficiální EVVO (environmentální výchovu, vzdělání a osvětu), stali jsme se součástí „oficiálních“ struktur. Začali jsme nabízet programy pro MŠ a ZŠ (1-stupň) - světnička i zahrádka jsou malé...

Úplně první programek v Týdnu pro Zemi 2009 se týkal odpadů. Najednou v chalupce u „babičky a dědečka“ - jsou to loutky životní velikosti, které jsem dělala pro jedno divadelní představení - téma odpadů vyznělo úplně jinak. S dětmi jsme začaly pátrat na starých obrázcích Semil, kde jsou popelnice a odpadkové koše. To byli naši předkové takoví nepořádníci? Došli jsme k obsahu dnešních košů, obalů a k cestám potravin a děti s údivem zjistily, že babička s dědou před sto lety nic třídít nemuseli...

Zažít, prožít, ochutnat, pohladit

Porádáme také řemeslné programy: ovesky, vlna, života plná... dřevo, voda. Nebojme se ani současných témat, v červnu už čirubým rokem nabízíme programek Sluníčko, kde si děti i učitelé vyzkouší solární hračky. Nechceme jen nostalgicky hledět do minulosti.

Občas v tématech programů provokueme i otázkami: Jaký je rozdíl mezi trávnikem a loutkou? Nebo: jsou nejedlé houby v lese „na houby“? Osobně jsem si dala základní cíl zpychbit antropocentrický pohled na svět a pragmatičnost čistě z hlediska lidského... Na otázku, co by se stalo, kdyby onemocněly včely, nejčastěji odpovídá asi tušite. („No neměli bychom med...“)

Rádi přesahujeme v programech i domů - na jaře jsme rozdali téměř dvě stovky sáčků se semínky měsíčku lékařského a děti rá a ulici hrdě hlásí, jak jim roste, kvete...

Velkým (nezamýšleným) kladem programů je, že nám dorůstá generace semilských dětí, které u nás v areálu něco zažily, ochutnaly, pohladily. Chci doufat, že jim osud tohoto nejstaršího koutu Semil nebude v budoucnu lhostejný. Loni schváleným územním plánem tudy má jít obchvat města, proti čemuž my samozřejmě „občanský“ brojíme a polybujeme se tak na ostří nože - kritizujeme město z městských pozemků a prostor... Nicméně ohlasy ze škol na nabízené programy jsou natolik pozitivní, projekt zaujal i na celostátní úrovni v rámci EVVO, máme plnou podporu (dle možnosti